

наведи телефон

Луимә СЭрипос

22.02.2024
№ 4 (1310)

www.khanty-yasang.ru

Основана 11 февраля 1989 года

E-mail: gazeta@khanty-yasang.ru

В. Меров тегум хури

Ты номерт ловиньтэн:

Салың хөтпат үсн касуңкве ёхтэгыт

▶ 2

Ёмацакв хаництахтэн, олныл мивён

▶ 3

Тур ватат блнэ мацтыр хум

▶ 7

Кит мәнщи пыгыг

▶ 9

Тав хөнтлын мән ялыс

▶ 14

Хум махум янытлавёсыт

▶ 15

Ты хурит армиян вуим пыг Николай Алексеевич Меров пöслым бöлы. Тав Чебаркуль үст Челябинский областит служиты. Ты урыл 8 лөпсыт ловиньтэн.

Сәлың хөтпәт үсн касункве ёхтәгыт

Мәньполь этпос бвыл хөталыгт Ханты-Мансийск үст сәлың мәхум халт онтоловит касыл вәрыглаве. Тыт пуңк үсувт тән вәнэ тәланыл әрталавет ос сәлыл сүлттым халанылт тах касәгыт.

Та этпос бвыл хөталт «Югра-Экспо» яныг колт тән тув пуссын акван-атыглавет ос нэпак-лөм-тыл мивет, тот титыглахтын ләтңыт хансым өлэгыт, тән ювле эрнэ ләтңыт вос хансәгыт.

Тот сәлы тйвре ос агманэ урыл тах титыглавет, ләгланыл-кәтаныл хумус үргалаңкве эри. Ос тоңханыл агмыл те ёмтәгыт, хумус тәнаныл пусмалтаңкве эри, хумус үргалым оныщункве ос ты агмыл мөт сәлыт ул вос хәңхавет.

Мәньполь этпос титыт хөталт «Мустанг» намба

кол пөхат сәлыл касункве та бвылтахтәгыт.

Тот та кол мувлахи пүсас вәрим олы, тот лувыт оныщавет, та мät ты кастыл ёрнколыт түщтавет, мүй мәхум ёхтәгыт ос каснэ хөтпанув нупыл сунсункве патәгыт.

Сәлыл каснэ коныпал сәлың мәхум ёсал, товтыл тах хәйтәгыт, тыньщан пәхвтәгыт, экват сунын нәйив тәлттәгыт ос мөт мән тотыяныл. Пуссын ты касылыт жури-хөтпатын сунсавет ос нөх-патум хөтпа наме ләваве.

Хумыт ос нэт халт бвыл места винэ хөтпа

Сәлыл каснэ мән мәхум үравет

снегоходыл мүйлуптаве. Мүйлуңкве ёхтын мәхум йильпи тәнүт тот ёвтуңкве вөрмөгыт. Ёрколыт түщтавет, тот атың тәнүт тах әрталаңкве рөви.

Ань ты тәл бвыл щёс сәлың мәхум тәнти щёмьял халаныл тах касәгыт, тот тамле касылыт тах вәравет: «Лучший традиционный костюм семьи», «Стойбищная семья-долгожитель», «Многодетная оленеводческая семья», тән колтәгыл янытлан тәл кастыл пуссын вәравет.

Ты коныпал түщтым ёрнколыт сунсавет, хөтыт нётнэг хорамтасаныл ос эрнэ щирыл түщтысаныл, ты коныпал тәнүт пайтым нэт ос касылыл вәрыглавет.

Мүй мәхум пуссын тув үравет ос вөвавет, сәлың мәхум мәньполь этпос 2 хөталт касункве патәгыт, ты «Мустанг» намба лувыт ошнэ мät тах вәрыглаве.

«Югра-Экспо» колныл тётым ляххал
Галина КОНДИНА
мәньщи ләтңыг
толмашластэ

Сосса мир тәлат номим оныщавет

Сосса мәхум Ассамблеят рүпитан депутатыт яныг сапрәнияныл элы-пәлт акван-атхатыгласыт. Тув төва миркол күщайт вөвыглавёсыт ос пирмайтан сәкконыт урыл потыртасыт.

Общественный палата урыл Яков Самохвалов, мәньлат мәхум департаментыт күщай хум, потыртас. Тав ләвыс, тот рүпитан хөтпәт турманколт үнлын мәхум уральтым округув янытыл яласәгыт, ты мägсыл тән яласан олныл ат ойтавет, ты тәлан олн вос тәставе.

Депутатыт номтаныл патыс, яныг сапрәнит ты кастыл кәтпос тах пинэгыт. Турманколн үнттым төва хөтпәт тәнти праваныл ат вәганыл, тот лөльсаң оныщавет,

саватавет, таимәгсыл тәнаныл уральтым общественный палатат рүпитан хөтпәт ялантәгыт ос эрнэ порат нётыяныл.

Мощёртын нэпак тәратан пора ёхты, Россия Президент пёрияңкве патэв. Радик Бадретдинов, внутренний политика департаментыт күщай вәңын хөтпаг рүпиты, тав элын өлнэ пәвлыт урыл потыртас. Тит пәвлыг Каменное Октябрьский районт ос Куминский Кондинский районт ань воссыг элын өлнэ пәвлыг

Ищхыпн мät-вим-хури

ат ловиньтахтәг, та пәвлыг мус тәлэ-тувёт яласан ёмас лөңх вәрим олы. Тән ань перечень-нэпакныл хот-щуртумтавөг.

Ань нән ул вәглын, элын өлнэ пәвлыт мус нэпак тәратан төтапың мәхум нилах-атах хөталн

сәртын ёхталәгыт ос мән пәвлыт өлнэ хөтпәт нэпак тәратәгыт. Каменное ос Куминское пәвлың мәхум ань сәртын нэпак тах ат тәратәгыт, тән үсың мир хольт аквта порат пёрияңкве патәгыт.

Галина КОНДИНА

Ёмашакв ханищтахтэн, олныл мивён

Мән округут мәнщи, ханты ос ёрн мәншат агит, пыгыт ты талныл кит лильпи олн-нётмилыл вәрвёсыт. Колледжит, университетыт ёмашакв ханищтахтын мәншат хөтпат ань касың этпос олныл ойтункве ёвылтавет.

Тән экзаменаныл магсыл «зачетный книжкат» туп «5» оценок ке хасвёсыт, сат сөтыра солкөвил касың этпос тах мивет.

Ос «4» оценок ат сөтыра солкөвил ойтает. Ты олн-нётмил «Региональный перечень профессий» нампак нэпак щирыл ханищтахтын няврамыт тас-тавет.

Китыт нётмилыл ос щань латың ханищтан студентыт ос пёс йис мят, ворт олнэ агит-пыгыт вәрвёсыт. Тән «прожиточный минимум» лавнэ олныл касың этпос ань тах ойтает. 2024 талт ты посо-

бие-олныт 20 сөтыра 435 солкөви савитыг ёлы.

Нуса щёмьят яныгман

Ханты, мәнщи няврамыт

агит, пыгыт ханищтан мәнныл тән юв ялнэ билетаныл магсыл ойтум олнаныл ювле кетает. Ты элы-палт тән 20 сөтыра солкөвил майвёсыт, ты талныл 30 сөтыра солкөвил акв тал сьт тастункве патает.

Ань сав мәншат хөт-

пат «Региональный перечень профессий» нампак нэпак щирыл нётает. Тән ханищтахтаныл магсыл олн танки ке ойтэгыт, олнаныл ёс ювле компенсация щирыл мивет. Университетын ялантан махум акв тал сьт 100 сөтырал ойтвёсыт, ань 150 сөтыра солкөвил нётункве патает. Колледжит, училищат ханищтахтын агит, пыгыт ойтатнэ олнаныл ёс нөх-нётвёсыт. Ты олныт винэ магсыл заявление ос мот ёрнэ нэпакыт ханищтап ос наука Департаментын кетункве эрэгыт.

Округ мирколныл кетым ляххал мәнщи латңыл
Людмила ТЕТКИНА
хансытэ

Щань латңыл диктант хассыт

Рётың юсвой этпост ват нупыл ёвыл щислат ма янытыл Щань латың янытлан хөталыг лававе. Та хөталт касың мир такви щань латңётыл акв матыр потыр хансы, рущ щирыл «диктантыг» лававе.

Мән мавт ёлнэ сасса махум касың тал тамле потыр танки щань латңанылтыл хансункве вёвыглавет. Та кастыл ханты, мәнщи ос ёрн махум нэпак хаснэ хотты хөтпаныл потре щань латңытын толмашлаве ос касың мят диктант хансункв касащан махум хансэгыт.

Ты тал Еремей Айпин «В тени старого кедра» хансум потрёт вати охсатэ хурум латңытын толмашлавет. Потрыт Ас-угорский институтт

рүпитан учёныитн щёпитает, тувыл тән коланылтыл ос хотты үс музейтыт, нэпак ловиньтан манос ханищтан колытыт ловиньтавет.

Ханты-Мансийскат ты тал институт коньпал «Төрүм Маа» ос «Природыи Человека» намаим музейгт потыр ханты ос мәнщи латңыл махум хассыт. Усувт Ямал маныл ёхтум хантыт ёлэгыт, тән мощ мот щирыл потыртэгыт. Таимагыс Еремей Данилович хансум потре казымский ос

шурышкарский ханты латңыгн толмашлым ёлы. Ань хоты латңётыл хантыт потрамёгыт, та латңыл диктант хансункве ялсыт.

Ты тал мәнщи латңыл потыртан хөтпат ёс лакква-уртхатым диктант хансункве вёвыглавёсыт. Ань потыр Тэгт мәнщи

латңыл толмашлым коньпал Ас мәнщит ос Лүсум мәнщит потыртанэныл щирыл толмашлавет. Тув ты латңыг ванэ хөтпаг потыр ловиньтаңкве вёвиньтальвёсыт.

Тамара МЕРОВА

Мәньщи мэхманув ёсал хайтсыт

Рётың юсвой
Этпост титыт
ўшлахтын сатыт Россия
мә янытыл касыл
варыглаве, руц латңыл
тох ләваве – «Лыжня
России». Касың тал тув
сәв мир ёхталы, янге-
мәне пуссын товтыл
хайтғыт.

Мән сосса мэхманув
мәгыс Ханты-Мансийск
ўст ос янас касыл олы.
Тән мәньщит те – мәньщи
маснутыл масхатғыт,
хантыт те – ханты маснут
масғыт. Та щирыл мас-
хатым пуссын аквёет
ёсал та хайтғыт.

Ты яныг касылн
Сургутский районныл
нэг-хумыг мәнь агитән
ёт ёхталасыг – Татьяна
Бахтиярова ос Виталий
Рускин, тит сәлы ёт-
тотыгласыг. Каснэ хоталт
сәлыягән тёрсагән ос
мир хайталтахтуңкв
о́вылтахаманыл элы-
пәлт ты щёмья сәлың
суныл тән элы-пәланылт
нуйхатсыт.

Ты тәл Ханты-Мансийск
ўст сәвыңпәлэ мәньщи
мэхманув касуңкв кәса-
щасыт, ос ханты мирныл
туп акв яныгпәла ойка
Александр Константинов
тав олыс.

О. Норова, Л. Теткина, Р. Гаврильчик

Ты мәньщи кәркам
нәквет кассыт – **Раиса
Гаврильчик**, тав «Югра
лылыёп» ўс организацият
рүпиты, тав эще **Ольга
Норова**, Ольга Мартыно-
вна «Лылың союм» колт
няврамыт мәньщи латңыл
потыртаңкв ханищтыянэ,
тән Няшчамвольныл
олэг. **Людмила Теткина**,
тав «Лүймә сәрипос»
газетавт ляххал хаснэ
хотпаг рүпиты, Хулюмсүнт
пәвилныл олнэ нэ, ос
Александр Тургачев, тав
Саранпәвилныл олы,
Ханты-Мансийск ўст нэ-
пак ловиньтан колт рү-
питы.

Касыңаныл мәньщи
маснут массыт, нәквет
нуйсахил масхатасыт,

Александр мольщаныл
майвес, тох хайтыс. Тән
пуссын ләввёсыт, титсәт-
тем метра ёсал тах
хайтғыт. Ос Александр
акв вёрыста арыгтем
мөт мир халт ёсал ёмыс.
Мөт мир пуссын товтыл
хайтсыт, кәтанылт ййв-
овыл ошсыт, таимәгыс тә-
нанылн күпнит касуңкв
о́лыс.

Людмила Теткина тох
потыртас:

– Ты тәл ам щар о́вил
щёс ёсал хайтсум, та
элы-пал этипәлаг Раиса
Гаврильчик а́нумн ләвыс,
ам тән ётаныл о́с вос
касэгум. Матьёмас ам
нуйсахи о́ньщегум, ты
нуйсахи о́ньгум Галина
Константиновна Агдаь-
ева юнтыствэ. Тав Хулюм-
сүнт пәвилт олы, юнс-
хатуңкв сака хәсы. Юнтум
нуйсахитэ масыслум,
каснэ мāt маттем тот та
ёмыгтасум, маттем та
пәслувёсум.

Ам нэмхуньт ёсал ат
ёмыгтасум, мощ тәрви-
тың о́лыс, ос ёсаг нэма-
тыр э́рнэ вóил ат сарт-
весыг, мощ волькыг
о́лсыг. Мощёрт «Югор-
ский лыжный марафон»
на́мпа акв тамле касыл
вараве, ам тот хайтуңкв
о́с патэгум. Ань мощ щё-

Е. Гоголева щёмьятэ ёт

питахтэгум, ёса хóнтэгум,
этипәлаг колум ляпат ха-
нищтахтуңкв патэгум.

Мәхум хотьют товтыл
кассыт, тән халанылт
молях ёхтыгпам хотпат
ос няврамыт янытлавё-
сыт. Овлэт округ кўщай
нэ Наталья Комарова
нөх-патум няврамыт
янытласанэ, тав юи-
пәлэт тав ваңын хотпатэ
Елена Шумакова мәхум
мүйлупсал мисанэ.

Кўщайт ләвсыт, ты
тәл Ханты-Мансийск ўст
щар мāk сәв хотпа каснэ
мән ёхталас, сәв мәнь
няврамаквет товтыл о́с
хайтсыт, хотьют хайтуңкв
ат вёрмыс, тав щәнән
манос а́щён нас ванттувес.
Тит ё́рнкол тұщиглаве-
сыг, тот мәньщи ос ханты
мир пормасыт суссыл-
тавёсыт, тув сәв хотпа
пўмщалахтым щалтсас.
Хотьют пөльвес, тав яныг
паршин колт исум щәил
пинвес.

Матьёмас, тамле ёмас
ос э́рнэ касылыт варыг-
лавет. Ёст олнэ мирн тув
алуңкве сака пўмыш.

Ёсал хайтум мәхум

Валентина
ХОЗУМОВА

Мулум я ватат унлын пёс павыл

Хонтаң мәнщи хум Виктор Вискунов мөлты тәл таквсы порат «Мансийская деревня Старая Мулымья» нампа общинатә мәгсыл 3 млн 800 сөтыра солкөвил округ миркол пәлныл тәстувес.

Хоты тәлан ты олныт тән холтсаныл, та урыл ос сәв мөт вәрмалитурыл ам община күщай Виктор Витальевич китыгласлум. Тав ләвыс:

– Тәстым олныл мән яныг машина ёвтсүв. Ань пил, хул ос мөт тәнүт Мулумья пёс павылныл Советский үсн тотыглаңкве тах патэв. Ты олныл ос холодильник ёвтсүв, тамле ут пилыт, хулыт, ләхсыт молях пөльтыянэ, руц ләтңыл «шоковая заморозка» ләваве.

Ос машина юи-пәлт тотыглан прицеп ань өньщөв, туи тамле колөсаң тәляки мәнәвн өс сака эри. Пил вәтнә мә мус квадроциклыл ялантэв. Пиланув вөрныл ты тәлякил пәвлув мус тотуңкве тах патыянүв.

– Виктор Витальевич, пил вәтым, хул алыщлым олн сәлэгын?

– Мән хул алыщлэв, вөраёв, пил вәтэв, ләхс, пәкв атэв, тох рүпитэв, тох олн сәлэв. Хуланув, пиланув Советский үст ләпкан, тәнүт пәйтнә колын тыналэв, үст өлнә мир өс ёмашакв ёвтэгыт.

Ань төва общинат рүпитан хөтпат ләвөгыт, тән тәл сыс 200 тонна хул пувөгыт. Тасәвит хул ам тай щар ат вәщиньтасум. Акв тәл сыс 10 тонна ке пувөв, сака ёмас паты. Мулум ят сорт хул

туп өлы, мөт хул атим. Пил, ләхс мән өлнә мәвт тай сәв өлы.

– Общинан мансәвит тәл рүпиты?

– Лов арыгкем тәл рүпи-

В.В. Вискунов

Мулумья Пёс павыл

тэв. Ам община нэпаканэ хунь вәрсанум, Мулумья пёс павыл ос ляпат өлнә мәт амки нупылум хасанум. 17 нот порат тот мәнщиит өлсыт. Пәвлув ляпат өлнә пёс савынкан округувт үргалан мәг ань вәрвес, пөх хөтпат тув нас тох ат тәртавет. Пёс порат мәнщиит мөт мән вәнтласыт, өлнә пәвланыл ос Мулумья намаясаныл. Ань ты павыл Хонтаң район Урай үс ляпат өлы. Мән пәвлув Мулум я вәтат унлы. Мәхум нәиңхәпыл тыт яласыт, ань я витэ мәниг

ёмтыс, моторхәпыл яла-саңкве туп рөви.

Лов тәл сыс пәвлувт кит яныг кол, хурум пувлынкол, сәвсыр пәртколыт пуссын унттысүв. Эрнә пормасыт туг я хосыт ос тәлы яныг машинал тотсанүв.

– Общинат сосса мәхум рүпитэгыт?

– Тыт 10-15 сосса хөтпат договор-нэпак щырыл ань рүпитэгыт. 2021 тәлт мән щар ат рүпитасүв, төнт мәхманув пуссын коронавирүс ағмыл

ёмталасыт. Та тәлт общинавт 8 элумхөлас коронавирүс ағм хартым хотталы щалтсыт. Төнт пилыщаң пора өлыс.

– Тәрвитың вәрмаль өньщөгын?

– Тамле вәрмаль өс кос өлы, тувыл тәла тәл мән ат унлэв, акваг рүпитэв, матыр вәрөв. Ам кәсың тәл грант-олн мәгсыл нэпаканув кётыгласанум, пёс мәнщи павылн мүй мәхум тотыглаңкве кусыгласум, тувыл ты олныл аты майвөсум.

Төва мәхум ам нупылум ләвыглэгыт: «Нән хосат руциг ёмтсын, мүй мәхумн маныр тот суссылтэгын?» Сөль, хонтаң мәнщиит хосат тәгыл щәнь ләтңыл ат потыртэгыт, пёс йис вәрмалыныл ат вәганыл.

Тувыл ты мәт өс сәв пүмащ вәрмаль өлыгыл. Хонтаң район археологыт сака сәв пёс пормасыт хөнтэгыт. Мән пәвлув пөхат ялпың мә өлы, руц ләтңыл «Шаман-гора» ләваве.

Учёныит ос сәв пөх хөтпат тот пёс пормасыт, кёр-олныт акваг кинсэгыт. Мән пәвлувт сәвсыр кёр-олн, мөт пёс пормасыт өс хөнтыглэв.

Ам омам хонтаң мәнщииг өлы, тав такви өпарищ наме Сарманова. Тав Хонтаң район Ермак павылт самын патыс. Школат Нахрачи павылт ханищтахтас. Тав акваг потыртәлы, тав мән тәгыл пил вәтыс, вәс маныгтас, няслуңкве ялантас. Ань ам таве Мулумья пёс павылн вәтихал тотыглылум.

Людмила ТЕТКИНА

Акв яныг колтәгыл хольт өлэгыт

Софья Никитина сәңквилты

лāтың ханищтанэныл мāгыс тāн тāl котиль этпост Москва ўсн тотыглавёсыт. Тот мирхал суссылтапыт мүй мāхумн сāvсыр проектаныл урыл потыртасыт.

Владимир Савельевич Меров акв ханищтан пыге Санжар Нуркасымов бс тув ялыс, сәңквилтапыл сәңквилтас, йиквыс, койп рāтыс. Ань тав ос София Никитина эргын-йиквнэ кās вāрсыб. Мүй хōтпатн тыи сака мўстыс.

Нилыт группат ловиньтым сāv āгирищит-пыгрищит, мāньлат мāхум пуссын ищхйпың утыл ёмщакв рўпитаңкве хāсэгыт. Тāн кāсың хōтал щёпт бщнэ телефонаныл, планшетаныл ёт ўнлэгыт ос тот матыр-āti вāрмалит пўмщалэгыт, сунсэгыт. Ань тāн мāгысыланыл щāнь лāтың ханищтан сāvсыр урокыт щёпитаңкве номылматвёсыт. Тувыл Майя Ефимова акв урок суссылтас ос аквёт заданият вāрсыт.

Сосса мирыт пёс наканыл, щāнь лātңаныл элаль тотнэ мāгыс нйврамыт ханищтан центр-кол Ханты-Мансийск ўст рўпиты. Сāv мāхумн ос нйврамытн тав «Лылың союм» наме хосыт вāве. Ты этпост тот рўпитан хōтпат «Люди одного очага» акван-хōнтхатнэ нак вāрыгласыт. Тув ханты ос мāньщи лāтың вāнэ яныгпāла хōтпат вōвыглавёсыт.

«ДЭКОЦ»-колт акван-атхатыглам мāхум

Ты урокыт центрыт ханищтан мāгыс ийльпи компьютерыт манос ноутбукыт ёвтуңкве эрэгыт. Ань проект суссылтан сус пёс ноутбуканыл ёл-тагапāлыс. Ханищтан хōтпаныл акв бщнэ утанылт урок суссылтэгыт, тувыл янас компьютер колнак бс ат оньщэгыт.

Тув ёхталам яныгпāла хōтпат тāнки номтаныл лāvсыт. Владимир Михайлович Куриков сосса мāхум этноспорт урыл потыртас. Ты центрыт āгирищит-пыгрищит касуңкве ос ханищтаңкве эри. Мōтаныт лāvэгыт, ты коланыл марумыг олы, тāн мōт яныгнув колыл вос мивет. Тувыл «ДЭКОЦ» намыг лāvнэ коланыл сосса мāхум лātңыл намтуңкве эри кос. Надежда Михайловна ты элы-пāлт матыр эрнэ нэпакыт щёпитаңкве патум, ань кўцаитныл лāтың ювле ўрэгыт. Тэланыл ёмщакв вос вāрнуваныл, мāн бс тох номсэв.

Мōлты тāлт Надежда Казначеева тув кўцаит паттувес, тав ань сосса мирув тэлат тāра-паттыянэ ос хантыт, мāньщит ёт вāйхаты. Ты центр хосат тāгыл кос рўпиты ос ханищтапыт хумле өлэгыт, матыр ийльпииг вāруңкве патэгыт, хумус элаль тотуңкве рōвэгыт, ань ты урыл кўцай нэ акван-атхатыглам мүй мāхум ёт потыртас.

Тāн ётаныл Ханты-Мансийск ўс пāлыл ханищтап департаментыт кўцай вāңын нэ Лилия Маркова вāйхатуңкве ос пашалахтуңкве ёхталас.

Тав тох лāvыс:

– Кāсың мир щāнь лātңе – тыи тав сōтэ, тав щуне. Таимāгыс щāнь лātңыт нэмхотталы ул вос сōймёгыт, нāн хольтын ўргалым элаль вос тотавет. Мāн ань акван-юрщхатым ос акван-нётхатым ты вāрмалит ёмасыг элаль вāруңкве патыя-нўв.

Ты колт мāнь нйврамыт ёт рўпитан нэ Ольга Мартыновна Норова такви ханищтан программанэ бвылтыт потыртас. Тав палтэ ялантам āгирищанэ ань педколледжит ханищтахтэгыт ос ты центранылт практикан ёхталэгыт. Сосса мāхум пёс наканыл ос мāньщи

Щāнь лāтың элаль тотнэ тэлат урыл Майя Макарова потыртас. Тав ты центрын яласан āгирищит-пыгрищит мāгыс сосса мāхум щāнь лātңыг ханищтан проект щёпитас. Нйврамыт мāньщи ос ханты лāтың ищхйпың ут хосыт урокыл вāруңкве вёрмавет.

Ты проектэ щёпитанэты порат тав учёныит тāра-паттын щирыл мāхум ос нилаг лāкквуртсанэ, бвылт – щāнь лāтың вāнэ ос потыртан хōтпат, китыт – лāтың вāгыт ос торгамтэгыт, хўрмит – лāтың вāгыт ос ат потыртэгыт, нилыт – лāтың ат вāгыт ос ат потыртэгыт.

Тамара МЕРОВА

Тур ватат олнэ мәщтыр хум

Мәньщи ос ханты хум хөтпат пёс йис пора тагыл мәщтырлэгыт, тән норколыт, сөмьяхыт, пәртколыт үнттэгыт, сәлы суныт, анысәныт, нялыт ос мөт эрнэ пормасыт ййвныл ёргёгыт.

Акв тамле мәщтыр хум Анатолий Александрович Каюков Нефтеюганский район Пунси пәвылт олы. Ты ханты хум ётам Ханты-Мансийск үст «Төрүм Маа» намба музейт олум ханищтапыт вайхатасум. Төнт тав няврамыт ййвныл нялыт, анысәныт, тайит ёргуңкве ханищтасанэ.

Тав такви урөтыл тох потыртас:

– Пёс порат Каюковыт колтагланыл Большой Юган я ватат Каюково пәвылт олсыт. Ань ты пәвыл Сургутский район Угут пәвыл нупыл хасвес. Ялпың мәнанув пуссын тот олэгыт. Ам опам Дмитрий Михайлович Каюков Пунси түр ватан вантлас ос тот олмыгтас.

Олнэ мәтэ Пунси пәвылг ләвуңкве патвес. Та түрн сәв вәсыт исыгласыт ос я ватат пити вәрсыт. Түрн ос вататэн акваг вәс пүн патыглас, таимәгсыл Пунси намайес, ханты ләтңыл пунси – вәс пун. Мәтэ тот сака емас олыс, вөрт сәв пил яныгмас, ят, тұрыт – сәв хұл. Тамле мәт колтаглэ ёт опам та олмыгтас, сәлы оньщас, хұл алыщлас, вөраяс.

Сәт няврам янмалтас, ам атям Александр Дмитриевич пити патта няврамыг олыс. Тав Пунси пәвылт яныгмас, мәщтырлаңкве ос сака хәсыс. Ам мәниг олмум порат тав юи-пәлэт акваг хайтыгтасум, мәныр тав вәрыс, ам ос аква та щырыл вәрсум.

Кәтыт касай ос сәграп акваг пувиньтасум. Сәлы сун, мәньхәпыт, анысәныт, касай сыпалит ос мөт эрнэ пормасыт мәщтырлаңкве хәсэгум. Каңканум үст рүпитасыт, ам юн атям ёт олсум, сәлыт үруңкве тавән нөтсум. 1996 тәлт тав атимыг емтыс, ты юи-пәлт мән сәлыт тәл хультсүв. Төнт ам үст рүпитасум, хультум сәлыянув вөрн тәртсанүв. Та порат иң 18 сәлыянув олсыт, тән хұрум тәл сыс мән пәлтүв акваг ёхталасыт, ётыл вөссыг ат вәщиньтасанүв.

Омам Прасковья Даниловна Каюкова, такви опарищ наме Кельмина, ань Пунси пәвылт олы, тав 78 тәлэ төвлыс. Омам акваг вөраяс, хұл алыщлас, ань матумыг емтыс, ёр ат оньщи. Төва порат түр ватан няслуңкве яланты.

Самаге мощ нәңкөг, юнсхаты, сахит, супыт юнты. Рәктыл сәвсыр аныт вәри, тох щаквщүңкве сака вөрми. Тяня увщим ос Пунси пәвылт олы, тав нөхсыт мәгсыл ләс үнтты, таквсы пил вәты, тәпкат сәвсыртәнүт, нөтнэ лүптант колув пөхыт янмалты, колсори рүпата вәри.

Мән ётув ос Вячеслав әпщимән щөмьятэ ёт олы. Тән экватэнтыл нила няврам оньщөг.

Нефтеюганск үсныл Пунси пәвлүв мус мәшинал 150 вөрыста миннэ лөңхе, ты юи-пәлт 12 вөрыста яңкылма хө-

А.А. Каюков яныг кўщайн Н.В. Комарован янытлаве

Н.Н. Фёдорова ёт потырты

сыт «Бураныл» минуңкв эри. Мән «Бураныл» тәл сыс тот яласэв. Тәлы акв лөңх вәрөв, туй мөт лөңх оньщөв.

Ам сәв тәл вөр үргалан хөтпаг рүпитасум, юи-өвыл тәлыт пөхын минасум. Ань амки нәпаканум акван-атсанум ос «самозанятыиг» хасхатасум.

Вөраөгум, хұл алыщлэгум, мәщтырлэгум, тыил олэгум. Сәвсыр музей-колт ёт рүпитэгум, тән мәгсыланыл норколыт, сөмьяхыт ос мөт ханты колыт үнттэгум.

Мөлтү тәл Нефтеюганский район «Сказка» намба үщлахтын мән

вөвыглавөсум. Нянькүр вәрсум ос тот олнэ колыт ёмашакв щөпитасанум. Ты пора мус үщлахтын мәт яныг ялпың хөтал вәрыглавес, туй сосса мәхум мәньхәпыл касуңкве тув ёхталасыт.

Анатолий Каюков мәщтырлаңкве сака хәсы, мөлтү тәл вәт сәграпнал этпос округув янытлан хөтал кастыл Ханты-Мансийск үсн вөвыглавес. Төнт мәщтыр хум кўщай нән Наталья Комарован янытлавес ос эсгын нәпакыл майвес.

Надежда Рагинова
хансум потыр
Людмила ТЕТКИНА
мәньщи ләтңыл хансытэ

Сәңквылтаңкве хәснэ пыг армиян вуйвес

Ань йист кәсың
пыг хунь
янгыгнув ёмты, армиян
тотыглаве. Пёс порат
тән тит-хүрум тәл
лусытасыт, ань акв тәл
сыс армият өлэгыт,
военный тэлан акв тәл
ханищтавет.

Мән мәньчи пыганув
таквсы порат өс армиян
вуйвёсыт. **Николай Алексе-
евич Меров**, Саранпәвил
пыг, вәт сәграпнал этпост
армиян вуйвес, өвлэт тав
Свердловский область
Елань үст ханищтавес, ту-
выл Челябинский область
Чебаркуль үсн тотвес, ань
тот сәлтатыг танковый
войскал лусыты.

Николай Саранпәвилт
лүпта этпос 2003 тәлт
самын патыс ос тот яныг-
мас, школат ханищтах-
тас. Ущлахтын халт тав
музыкальный школан
ялантас, тот Дмитрий
Георгиевич Агеевын
сәңквылтаңкве, мәньчи
ләтңыл эргыт эргуңкве
ханищтавес, мәньчи
ййквыт ййквсыт. Ты тэлан
тав сымыңыщ ялантас,
Дмитрий Георгиевичин
тав акваг эсгувес ос ййк-
вуңкве, эргуңкве сәвсыр
үсытын ёт тотыглавес.

Тувыл школа асламе
юи-пәлт Ханты-Мансийск
үст технолого-педагоги-
ческий коллеждит авто-
слесариг хүрум тәл
ханищтахтас. Колледж
ахламе порат такви пәв-
лән юв минас, тот клуб-
колн рүпитанкве вуйвес.

Клубт мәньлат мәхум
үщлахтын хөталт ййквуң-
кве ёхталанэныл порат
Николай тәнанылн му-
зыка щёпиты, тән эргыт
хүнтлэгыт ос ййквёгыт.

Н.А. Меров

Николай «Мәнь Ёсквет» лахрыл масхатас

Ты коньпал концертыт
вәрыглан порат тав эргыт
ёнгын мәгсыл ищхыпың
утыт аквписыг щёпиты-
янэ, кәсың щаңкв ёмщакв
вос рүпиты, тамле рүпата
тот тав вәрыс.

Туи порат такви рүпа-
татэт үщлахтын хөталыт
вис ос «Мәнь Ёсквен»
Ясунт пәвилн нъяврамыт
ёт рүпитанкве минас. Тув
тав кұщай нән Любовь
Павловна Стаканован
вөввес. Овыл сменат тав
тот вит тотыс, нәйив хал-
талас, күр пәлтыглас, ти-
тыт ос хүрмит сменат тав
нъяврамыт ёт рүпитас, тә-
наныл мәньчи өлупсан
ханищтасанэ.

Коля мәнь тәгыл ща-
щёкване-өпаге палт
Хөрыңпәвилн ялантас,
туи порат тән щёмьял
тот олсыт, пум вәруңкве
нётсыт. Пыг төванакт тот
мощ өлуңкве хультас. Тав
мәнь пәвилт няслуңкве,
пил вәтуңкве ялантаңкве

кәсащи, тав атятэ яныгмам
пәвил сака эруптытэ.

Коля такви щёмьятэт
хүрмит нъяврамыг олы. Яныг
кыгшитэ наме Виталий,
тав ДЮЦ «Поиск» колт
рүпиты, увщитэ Марина
школат нъяврамыт эргуң-
кве ханищтыянэ, ос щар
мәнь аңщияныл Кирилл
Ханты-Мансийский ме-
дицинский коллеждит
өвил курсыт лаборантыг
ханищтахты.

Николай армият ань
танкыл яласы, ул таимәг-
сыл тув вуйвес, тав авто-
слесарь специальность
өныщи, колледжит тән ма-
шинат щёпитасыт, хоты
щаңкв хумус ләваве ос
хоталь вәраве – пуссын
вәгтэ. Ос хунь юв минас,
тамле рүпата вәруң-
кве ат кәсащас, тав мәнь
порат сәңквылтапыл акваг
сәңквылтас, эргыт эргыс,
тавөн ты рүпата сымён
рөви, таимәгсыл Колян
клубт рүпитанкве сака

ёмас олыс.

Тав юн өлмёт Лингви-
стический корпус вәрнэ
ищхыпың лөпсыт мәньчи
предложеният хансыс,
хоты ләтңыт ат те тор-
гамтасанэ, тав атятэ нёт-
вес, атятэ ләтңыт тавөн
толмашласанэ. Тамле рү-
пата вәруңкве тавөн өс
пұмыш олыс.

Мән Николайн сәв
сымың ләтың тётэв,
мәньчи пыгкве пұстәгыл
вос лусыты, омагён-
әтягён, рүтанән юв сака
үраве. Ирина Андреевна
ос Алексей Рудольфович,
кәркам, хөтпа нупыл ёмас
пыг янмалтасыг.

Элы сәм мәт Николай
Алексеевич Төрумн,
Отыранувн вос үргалаве,
Хөрыңпәвил үргалан
Товлың Йипыг акиювн
акваг вос уральтаве ос
нётаве.

Галина КОНДИНА

Кит маныщи пыгыг

Анатолий Анямов

Т.П. Сысоева маныщи агит-пыгыт эт

Денис Холопкин

Маныщи пыгыг Анатолий Анямов ос Денис Холопкин Советский үст блнэ колледжит сварщикыг ханищтахтэг. Анатолий Свердловский областил тув ёхтыс, Денис Хальүс районныл блы.

Анатолий лэвыс:

– Ам Ивдельский район Ушма павылныл олэгум. Щанягум-ащажум тот олэг. Школан Полуночный павылт ялантасум, тонт мот маныщи няврамыт эт Ивдель үс музей-колн акваг тотыглавесум. Тот Сергей Дмитриевич Позняк йивныл савсыр анышарыт яктункве ханищтавесум. Тох мащтырлаңкве а́нумн сака мустыс, йивныл анышарыт яктункве ёмащакв тэлыс. Школат товтыл хайтыгтасум, ань Советский үс колледжит тох касуңкве ялантэгум.

Группат 24 пыгыт ханищтахтэв, мән пуссын савсыр маныл Советский үсн ёхтысүв. Тув ёмащакв ханищтахтын агит-пыгыт стипендия-олныл ойтает ос практикан ялантан магсыл организациял хонтает. Преподаватель-хотпанув акваг потыртавев, ёмащакв ханищтахтын студентыт

«Газпром» на́па организациян практикан тах кетает ос ётыл тув рупитаңкве вивет. Ам ёмащакв ханищтахтуңкве воратэгум, ты яныг компаният рупитаңкве ос касасегум.

Яныгмам павлумт рупата шар а́тим, щанягум-ащажум савсыр ма́т рупитэг. Молты тал тэн яныгполь этпосныл яныг таквс этпос мус Турва́т павыл ляпат геологыт палтрупитасыг. Тал котиль этпост ам юв ялсум, а́шум эт вбоясум ос «Шатуны» на́па у́шлахтын ма́т рупитаңкве тавен не́тсум. А́шум тот сторожиг ань рупиты. Тэлы тот акваг сав туристыт яласэгыт, рупата блы.

Ам а́пщи ос э́щ бныщегум, тэн Полуночный павылт школа-интернатыв ань ханищтахтэг.

Мән блнэ павлувт ма́ханув пуссын маныщи латңув ва́ганыл. Това порат щань латңыл потыр-

таңкве таңхегум, тувыл латың ванэ хотпа тыт а́тим. Ушма павылныл блнэ а́ги Даша Дунаева ос Советский үст ханищтахты. Тав этэ тыт шар ат ва́щиньтахтымён.

Тыт общежитие-колт ам е́тум ос кит маныщи пыгыг олэг. А́кватэ наме Максим Вынгилев, мо́танэ – Денис Холопкин. Максим Хальүс районныл ёхтыс, Денис – Ня́хщамво́лныл. Тэ́н сас маныщииг кос, Максим това латың мощ торгамты, Денис щань латың шар ат ва́гтэ.

Анатолий юрт пыге Денис такви урётыл тох потыртас:

– Ам Ня́хщамво́ль павылт самын патсум, тот яныгмасум ос 9 класс а́стласум. Мән павылныл Советский үст сав пыгыт ханищтахтэгыт. Ня́хщамво́льныл блнэ пыг Игорь Тасманов китыт курсын яланты, тав ос сварщикыг рупитаңкве тах паты. Советский үст ханищтахтуңкве а́нумн мусты, мән хотал сыс ху́рум щес тыттавев, блнэ колув ос ёмас. Колнакыт мән ху́рум пыг Анатолий, Максим

ос ам олэв, мән пуссын акваг группат ханищтахтэв. Тыг хунь ёхтысув, мәнки халанувт потыртаңкве патсүв, насати мән пуссын маныщит, халанувт ань юртыңыщ олэв.

Тэлы Ня́хщамво́ль павылныл Советский үс мус ма́шинат яласан ле́ңх ва́рыглаве, туи вертолёт са́т хотал сыс кит щес тыла́мла́лы, үсн ёхтуңкве роби, ам тыммагсыл тыт ханищтахтуңкве патсум.

Ам щаня́м маныщи, а́шум – украинец. Щаня́м Елена Семёновна Самбиндалова Ма́нья-сүн-тыл блы. Мән рут сав бныщев, щаня́м маныщи латың ёмащакв ва́гтэ, такви увцияге Любовь Семёновна Ануфриева ос Ирина Семёновна Дунаева эт щань латңыл потырты. Ам латың акваг ху́лыгласум ос потыртаңкве ат хасэгум.

Тамле не́мса маныщи пыгыг Советский үст олэг. Э́лаль акваг щирыл ёмащакв вос ханищтахтэг, ёмас номтыл ос ёрыл вос пинавэг.

Людмила ТЕТКИНА

Ёнғынутыт щань латың ханищтаңкве нётэгыт

Мощаг хультум мирыт – ты атпан сётыраныл мощаг блнэ мирыт. Россияв янытыл атпан нупыл сат мирыт тох лававет – «коренные малочисленные народы России», тыгыл налыман мирыт «коренные малочисленные народы Севера, Сибири и Дальнего Востока». Мощаг хультум мот сат мирыт Россиявт Европаг лавнэ мав янытыл олэгыт. Тох ты мощаг хультум мирыт уртавет.

Ман ань шорцыт урыл потыр хансэв, хумус тан щань латңаныл нявраманыл эт ханищтэгыт.

Ты мир ос мощаг емтсыт, лов сётыра савиттем шорцыт Россияв янытыл олэгыт. Ирина

Шулбаева Таштагол ўст Кемеровский областит няврамыт щань латңын ханищтым рупиты. Ты область Кузбасс мат олы.

Ирина Александровна тох потыртас:

– Ам «Часкы» (Тўя)

нампa дополнительный образование центрыт няврамыт щань латңувн ханищтыанум. Ты кастыл ам тамле пумыщ проект воруңкве номылматсум. Атиңк ман латңув аква хотталы ты сойми, няврамыт хотмус пумшалаңкве эри.

Ам кукольный театр вурсум, ты кастыл савсыр уйхулыт ман юнтсүв ос сэтапыл сагсүв, тананыл катын пасса хольт мастапияннув, тулэвланув нёвсалтыанув, ташир ёнгасэв, потыртэв. Няврамыт хунь ам палтум ёхтэгыт, тан ётаныл ёнгим латңув ханищтылум. Касың порат номсахтэгум, хумус пумыщнувег воруңкве, хумус тананыл латңув ханищтаңкве пумыщ вос олы.

Шорский латың – пёс йис пора пасыл тавётыл махум потыртэгыт, тав тюркский латңыт палт рутыг олы. Ман шорцыт махманув халт туп 5% савит элумхолас щань латңыл потыртэгыт. Лов тал ювле хультум порат шорский латңув «Выгыр нэпакн» хасвес, тав хотсоймын латңыг ловиньтаве. Ань яныгпала махманув самвитаныл сэгим лавёгыт: «Ятил щань латыңтёв, наң ман ётув та минёгын». Ман, маньлат махум, ань сав ёр пинэв, щань латңув элаль вос ханищтаве, няврамыт тавётыл вос потыртэгыт, ул вос эссамтэгыт, тав элаль вос суйты.

Ам хунь иң ханищтахасум, тонт тамле номт висум, няврамытын аканит ёт, ёнғынут ёт латңув ханищтаңкве эри. Ам ань нёлолов тал сыс нявра-

мыт ёнгалтыанум, тан ётаныл тох ты потыртэгум.

Няврамыт ам ётум потрыт танти хансэгыт, номсахтэгыт, аканит акваёт юнтэв. Ам аканит ташир лавиянум – «анумн нётнэ уйквет», тан анумн нётэгыт.

Ам ань тан уранылт нанан потыртэгум. Овыл уй - ты охсар, тав ошмарың, таве ам хунь катын выглум, няврамыт ваганыл, ань матыр задание манос проверочный рупата воруңкве тах патэв.

Пупапщикве катын выглум, тав сэрёр, няврамыт ваганыл, таве хунь катын выгум, ман хансуңкве патэв. Ты коньпал хайтнут, лэңын, кошар оньщёв. Сбврув катын выглум, тонт ман няврамыт ёт ёнгасэв, хайтыгтэв, йиквёв. Касың уйхул хотты вормаль магсыл ёнгалтылүв.

Ты уйхуланум ёт ам Таштагольский районув янытыл яласасум, школат, мань няврамыт колытыт рупитасум, тох агиришит-пыгришит латың ханищтаңкве касашёгыт, сымыңыщ хунтлэгыт, латңыт номияныл, хот ат ёрувляяныл. Хотты ёнғынут выглум, таве катын мастылум ос тав ётэ та потыртэгум, тан сунсэгыт ос пумшалахтэгыт, ам юи-палумт латңыт лавёгыт.

Тамле ты каркам маньлат нэкве няврамыт щань латңён ханищтыанэ, ос сав ёмас номтын вос ёхтаве, агиришит-пыгришит мань тагыл танти латңыл вос потыртэгыт. Россияв янытыл лов сётыра арыгтем шорцы хотпа олэгыт, тан халанылт туп акв сётыратем элумхолас щань латңаныл ваганыл ос потыртаңкве вёрмёгыт.

Галина КОНДИНА

И.А. Шулбаева нэпак суссылты

Тох ты латың ханищтэгыт

Хөнтаң мәт яныгмам нэ

Щёмья янытлан тәл ос наука ялпың хөтал кастыл «Төрүм Маа» музейт рүпитан хөтпат савсыр суссылтапыт вәрыглэгыт, проектыт ос щөпитэгыт. Ань «У семейного очага» намаим тэлан мәхум вөвиньтәлсыт.

Тән Наталья-Тэлинэ Вахрушева-Чайникова ёт тот акван-хөнтхатыгласыт. Нэ мөлты тәлт округ янытлан хөталэт 60 тәлэ төвлыс, ос ань такви щөмьятэ ос өлупсатэ урыл потыртаңкве вөв-вес.

Наталья Вахрушева хөнтаң мәньщи щөмьят самын патыс. Вахрушевыт колтагыл урыл омаэт Октябрина Панкратьевна тавөн акваг потыртәлыс.

Омаэт юи-өвыл тәлан-нэт ты потранэ тетрадин хассанэ ос агитэн мистэ. Ань тув хансым төва пүмыщ потранэ Наталья ловиньтасанэ ос щөмья-нылт өщнэ пёс хурит суссылтас.

Өвлэт тән рүтаныл өвылтыт омаэт увщи Матрёна Панкратьевна Вахрушева-Баландина, учёный нэ, «На берегах Малой Юконды» 1949 тәлт нэпак хансыс.

Наталья Николаевна та нэпакныл Хармпәвылт (Карым) самын патум мәтэ ос рүтанэ өлупсаныл, мөт савсыр вәрмалит тәра-паттыс.

Ос музейт мүй мәхум ёт акван-хөнтхатум щөсэт тав өвлэт Андрей Тарханов «Юча» намтым стихотворениятэ ловиньтас. Юча – тэлы вөрт яласан аги, тав сытамыг

Н.Н. Вахрушева-Чайникова такви рүтанэ ос өлупсатэ урыл потырты

ёми ос вөр мә суит пуссын хұлыянэ, вәганэ. Хөнтаң мәньщит тәнки самын патум мәнаныл акваг үргалым ос эруп-тым өньщияныл.

Ань омаэт хансум потранэ хұнтлуңкве пүмщиц өлыс, хумус тот хөнтаң мәньщит өлсыт, хумус нъявраманыл янмалтасыт. Тот өлнэ мәхум тәнки халанылт акван-нөтхатым өлсыт, яныгпәла хөтпат, нуса щөмьят ёт хұлыл, нөвлит урхатасыт.

Мәхум эрнэ пормасыт тәнки вәруңкве хәссыт, савсыр пилыл, лүптал тэрпи тэлыгтасыт ос пусмалтахтасыт. Тувыл ят, пәвлыт хумус тәнки щирыл ләвыгласаныл, та ләтңыт хұнтамласанүв, тән ань картат мөт щирыл хансым өлэгыт. Ётыл ты потрыт пуссын нэпакыг тәратавет тах.

Наталья Николаевна такви мәнь пора тәланэ өвылтыт китыгласес. Тав мовалас ос ювле-ләвыс, тонт такем мулумыг өлум, аман хумус омаэтн вөри-тавес ос нәмхуньт ат ля-вильтатес.

Омаэт школат ханищтан нэг рүпитас, таимәгыс

матсәвит суп өньщас, ёмщакв масхатас. Нәталь агитэ насати төва супанэ вәтииг якытламанэ ос та төрсәлмытыл акане мастын мәгыс магыр юнтыглас. Акви щөс нөтнэ супе хот-якытлам аква пәлныл омаэтн фартук юнтум. Эрттам намхөталэ мәгыс мүйлупса вәрыс.

Хұрмит классыт ханищтахтаме порат нъяврамыт сочинение хасмыт, Нәталь потре «Яныгма-нэм порат манхурип хөтпаг ам ёмтэгу» намтыстэ. Агирищ омаэт хольт ханищтан хөтпаг рүпитаңкве таңхум.

Ос таимәгыс хансы, тавөн вөщкатыг, ати савын элумхөласыг өлуңкве эри. Мәк вәрмалит пилтәлыг ос номтыңыг потыртаңкве вос хәсы. Аги ань ханищтан хөтпаг ат кос ёмтыс ос мөт хансум тәланэ щирыл акваг өлы.

Тот потыртаманыл халт яныгпәла сосса мәхум Советыт пуңкотнэ хум Александр Михайлович Константинов эргыт эргуңкве вөвиньтәлвес. Акви эрыг «Төрүм Маа» музей өвылтыт эргыстэ.

Тувыл музей карс

кананылт мәньщи кол үнттын өвылтыт вәти кина суссыт.

Та колкве 2000 тәлт Наталья-Тэлинэ Вахрушева-Чайникова КФХ «Юрты Чайниковых» рүпитан мәхманэн үнттувес. Тән карс урн тәрвитың норыт тәнки нөх-әлумтасаныл.

Мәньщи кол хумус пёс мәхманув үнттыгласыт, ты өвылтыт Наталья Николаевна омаэт китыгласэ. Октябрина Панкратьевна вөраян лөхъяс щөпитан нак өвылтыт ләтың хұлтыс.

Наталья Николаевна пил янмалтан проектэ урыл потыртаңкве ләв-вес. Мән мөлты ты урыл газетат хансыгласүв. Ань өс сәккар ёт пәйтым пилыт тотыс, мүй мәхум щәил айтвөсыт. Музейн ёхталам мәхум тавөн пустагыл өлнэ ләтың ләвсыт, ос тәланэ вөщкатыг вос тотыянэ.

Мән таве өс янытлылүв, пус кәт, пус ләгыл! Төрүм ёт, Отыр ёт!

Тамара МЕРОВА

Кәсың мир такви щирет ёмас

Тынакт Ханты-Мансийск үсн тыгле-тувле яласан тәла хөнтхатыглапын мэхум сәв мәныл ёхталасыт. Кәсыңаныл тәнти мираныл ос блупсаныл урыл потыртасыт.

Евгений Владимирович Бембеев Калмыкия Республиканыл блыс. Тав «Хальмг унн» («Калмыцкая правда») газета вәрнә колт яныг редакторыг рүпиты. Хум ёт потрамасум, калмык мир блупсал пүмщалахтасум. Тав оматэ насати тыт, Ханты-Мансийск үст, самын патум. Нән ань элалы Евгений Владимирович потре ловиньтәлбн.

– Лүй мән ам бвыл щёс ёхтысум. Тыт «Лучшее этнографическое событие» конкурс вәрыглавес, ам тув жюри хөтпаг вöвиньтәлвёсум. Округынт ос Россия янытыл өлнә мэхум вәрнә тәланыл кинан пöслысаныл, конкурсын кётсаныл. Мән 70 арыгтем кина-охсат суссув, щар мак ёмас рүпатат пёриясүв.

Сәв ёмас тәлат кәсәласум, Россиявт тасәвит мўтраң, кәркам элум-хөласаквет өлнәнзыл, өлнә мәнаныл эруптыяныл, мираныл янытлыяныл, тәланыл мўсхал щирыл вәрияныл. Тыгле-тувле яласан турист хөтпат тәнти палтаныл вöвияныл, пәвланыл манос үсанылт вос мүйлэгыт, пёс наканыл вос пүмщалавет.

Ам номсэгум, тамле конкурсыт атхунь эри вәруңкве, сәвсыр мирыт акван вос хөнтхатыгләгыт, халанылт вос юрщмахтэгыт. Матьёмас мэхум өлнә мәныл урыл потыртэгыт, ты хосыт тән мөт мät өлнә мэхумн вәңкве патавет. Россияв яныг, сәвсыр мирыт акв ляпат өлэгыт, тәнти ләтңыл потыртэгыт. Кәсың

мә нётнә, кәсың мир такви щирет ёмас.

Калмык мэхум лүй мән ёрвәгыл кётвёсыт

Ам хунь тыг вöввёсум, щәгтым йисум. Омам Ханты-Мансийск үст самын патыс, 1953 тәлт, наме Любовь, мөлты порат 70 тәлэ төвлыс.

1944-1958 тәлытт калмыкыт өлум мәныл лүй мән ёрвәгыл кётвёсыт. Ам ащойкам ос анёквам Ханты-Мансийск үс мус ёхтахтасыг, Самарово пәвылн өлмыгтасыг. Тот хул щёпитан ос хул пәнкат вәрнә комбинат блыс, тув патхатасыг. Төва нйвраманэн Самарово пәвылт самын патсыт, төванэн Калмыкия мät. Ос төва коянэн мәнь порат хотталы щалтсыт, ты мät ёл-щёпитасанэн.

Ань Ханты-Мансийск үсн түп ёхтысүв, ам аквта хөтал Самарово мä кинсуңкве минасум, хул щёпитан комбинат үнлум мä хөнтыслум. Тот ань «Буддийская Ступа просветления» нампа ялпыңкол үнлы, 2013 тәлт үнттыма, пуңкпинсум, мощ лёбляхөлсум.

– Оман ань хөт блы?

– Тав Калмыкият, Элиста үс ляпат мәнь пәвылт блы. Анёквам потыртәлыс, 1956 тәлт ләтың ёхтыс, тәнти мәнанылн минуңкве вёрмөгыт, тыт воссыг ёрвәгыл нэмхотыют атмарылтаве. Тән 1958 тәлт уц ювле минуңкве щёпитахтасыт. Төнт омам 5 тәлэ төвлыс, увщитэ 7 тәл яныт блыс, каңке 8 тәл, мәнь йигрищаныл 3 тәлэ

Е.В. Бембеев ос Д.П. Мункоев

Е.В. Бембеев нөх-патум нэт халт лёбли

төвлыс. Номияныл, хунь юв минмыгтасыт, нәлув, Иртыш я вәтан, сәв мир атхатас, мэхум ос ёмас үлум ләвуңкве ёхтысыт. Омам колтәгыл хөтпанә пароход нәиңхәпын тәлсыт, та нёвумтасыт.

Ащойкагум-анёквагум өлмөн палыт лүй мät өлум пораныл ёмас номтыл номылматыгләлыстэн, аквёет рүпитам, акв ляпат өлум мэхум бвылт сәв ёмас, сымың ләтың ләвыгласыг, мәнәвн акваг потыртәлсыг. Таимәгыс мән лүй мä мән тәгыл вәглүв, янытлылүв.

– Наң щән ләтңын вәглы?

– Атхунь вәглум, юн калмык ләтңувтыл потыртэв. Ам потранум газетавт калмык ләтңыл хансыянум. Мән мирув халт мөйт вәнэ хөтпа сәв блы, ам мәнәтәгыл

сәвсыр мөйтыт, пёс потрыт хулыгласум. Аньяныгман нйврамыт щән ләтңаныл сака ат вәганыл. Мак таи ты, щән ләтңыл юн потыртаңкве эри, төнт нйврамыт тәнти ләтңаныл хулуңкве, вәңкве патыяныл.

Ам Евгений Владимировичин «Лүймә сәрипос» ос «Ханты ясан» газетаг суссылтасагум, мощ потыртасум, газетагүв хумус вәриягүв, пёс наканув урыл акв-кит ләтың ләвсум. Оматэн ос рүт пащманэн сымың ләтың, Евгений Владимирович мәнәвн ос сәв ёмас ләтың ләвыс, щән ләтңув нөх вос вөрмалтылүв, нотэ-йисэ палытыл вос блы, вос суйты.

Светлана
РОМБАНДЕЕВА

Нёмса хөтпаг вәве ос тэланэ янгыт

Рётың юсвой этпос китыт хөталэйт ханты нэ Мария Григорьевна Эккерт 65 тәлэ төвлыс. Ань тав намхөталэ кастыл округ творчество колт «Лүй сов ёлы-пәлыт самын патсум» тох намаим этипәлә вәрыглавес.

Мария Эккерт «Россия мәщтыр нэ» яныг нам бньщи, тав хорамың маснудыт юнты ос Ас махум пёс накыт ёмщакв тәра-паттын юи-пәлт пормасыт хансал хорамтыянэ.

Мөләл үсувт тав «Живая традиция» рупитан колнак пунсыс. Махум сәвсыр вәрмалит пумщалан, маснудыт мәщтырыг юнтнэ магыс тав пәлтэ ялантэгыт.

Та хөталт Мария Эккерт юнтум маснуданэ суссылтавёсыт. Тот ат мәнъялат агит, хурум агиришит ос акв пыг нётнэ супыл тыгле-тувле ёмыгтасыт.

Тәнанылн мастым супыт, пуңктөрыт пуссын сәвсыр оспал ос сыре-сыр хансал юнтым өлсыт. Мария Григорьевна тән ляпанылт лүлис ос стихотворение ловиньтас. Нэ өс такви юнтум хорамың супыл масхатыглас.

Нэ олупсатэ урыл махумн потыртан магыс өс акв суссылтап щёпитәлвес. Тот сәвсыр нэпакыт, янытлан пищманэ, пёс хурит акван-атвёсыт. Тувыл кит мән пөслым кинаг суссылтавесыг. Та сыс рутанэ, юртанэ, аквёет рупитан ман ханищтахтам хөтпанэ ёмас ләтың ләвсыт.

Мария Григорьевна такви бпарищ наме Молданова, тав Белоярский район Ванцеват пәвилт самын патыс.

Омаге-әтяге Евгения Константиновна ос Григорий Леонтьевич Молдановыг өлсыг. Тән нила няврам янмалтасыг.

Тән хөнтлам тәлыт порат яныгмасыг, омаэт сәв рупитас, әтятэ хөнтлас. Агм ос нюлмианэ паттат

Мария Эккерт котилыт лүли

сас әтимыг ёмтсыг.

Мария төнт нёлолов тәлэ төвлыс ос әпщитэ, увщияге ёт Ханты-Мансийский районт өлнэ Нялино пәвилн савалап няврамыт өщнэ колн пуссын кётвёсыт.

Та пәсыл тән ханты пёс накыт ёрувляңкв патсаныл ос щән ләтың воссыг ат хұлыгласыт. Руш щырыл олунквэс янмалтавёсыт ос тот юнсхатуңквэ, сэтапыл матыр сагуңквэ, колсори рупата вәруңквэ ханищтахтасыт.

Төванакт Мария номылматыглас, хумус оманыл кәтыл суп юн-

туңквэ үнтылматыглас ос ты рупата тәнанылн такталас.

Нялино школа әстламе юи-пәлт Мария Григорьевна Ханты-Мансийский педагогический училищан ханищтахтуңквэ минас. Тав Наталья Васильевна Ахмедова, ханищтан хөтпатэ, акваг ёмас номтыл номитэ. 1981 тәлныл Ханты-Мансийскат Мария Эккерт мән няврам үрнэ колн рупитаңквэ патхатас.

1994 тәлт Ас махум институт пәлыл үсувт акв садикыт «Шоврие» нампа янас группа вәр-

Григорьевна «Вышитая карта России» яныг суссылтап магыс округ карта хансаң сэтапыл юнтыстэ. Ты элы-пәлт тав «Супербабушка г. Ханты-Мансийска 2019» касылт касыс. Ты урыл тав өс потыртас, тувыл вәти кина суссув.

Ань тав намхөталэ янытлаңквэ сәв махум ёхталасыт, махум такем ёмас үщлахтасыт. Валентина Швецова ханты эрыг тавён эргыс, «Лүй сәм» нампа группа мәнъяши эрыг эргысыт. Шапша пәвилныл Лидия Алясова няврамыт ёт ёхталас. Тән ййквсыт, эргы-

сыт. Тув ханты ос мәнъяши няврамаквет атвёсыт ос тән ётаныл Мария Григорьевна сосс махум пёс накыт ханищтым рупитас. Төнт такви өс сәв пумщалахтас ос та пәсыл ханты мир олупсатэ элалы тотуңквэ патыстэ.

Тав ләвыс, тав ань ты хөтал мус акваг матырәти вәрмалитн ханищтахты. Хотты мирыт ёт вәйхаты, тән нупыланыл сунсым йильпи пумщалан тәлат хөнты ос вәри. Юнтум маснуданэ ос пормасанэ касылытн кётыглыянэ, тот нөх-патыглы.

Мөлты тәл Мария

сыт ос Алексей Федий апге сәңквылтапыл такем мащтырыг сәңквылтас.

Мария Эккерт аквёет рупитам хөтпанэ ёт өс кәс вәрыс, тав Алексей Решиков ёт «Хотаң» нампа сәңквылтапыл акв тән сәңквылтасыг. Тимофей Молданов ёт «Петущ, Петущ, кумие» эрыг эргысыг. Тувыл Мария Григорьевна Анна Конькова мәнъяши мөйтэ щырыл ёнгил суссылтас.

Тох та махум пумщиг үщлахтасыт, нёмса ханты нэ янытласыт.

Тамара МЕРОВА

Тав хөнтлын мән ялыс

Тәл оигпам элы-пәлт сәв хөтпа Ханты-Мансийск үст акван-атыглавес, тән үст өлнә мирн тәнти вәрум пормасаныл, йөнтум маснутаныл тот тыналасаныл. Та мәхум халт акв руц хум өлыс, мән тав етә моц потыртасмән.

Тав наме **Дмитрий Геннадьевич Макарчук**, Лангепас үст өлы. Мөлты тәл мус «скорый помощь» наппа колт ләккарыт мәшинал тотыглым вәт нупыл тит тәл рүпитас. Пөхан минаме юи-пәлт хөнтлын мән ялыс, хүрум арыгтем этпос тот лүсытас. Юв ёхтыс, мәщтырлаңкв та өвылтахтас.

Ты рүпататә урыл тав тох потыртас:

– Матыр мәщтырлаңкве, йивныл ёргуңкве аномн ты рүпата сака мұсты. Пүльницат рүпитамум порат тонт ты ёргашлахтуңкв өвылтахтасум. Овләт йив-аныт, тәнүт яктын пәртыт сака ат тәлсыт, тувыл ләщлакв та ханищтахтасум.

Ам ты пормасыт пуссын кәтыл вәриянум, төва мәщтырыт ты рүпата вәрнә мәгыс «станок» өныщәгыт. Кәсың аныамти ёмащакв ёргилум, тувыл нумыл вөил сартылум.

Мәщтырлаңкв өвылтахтумам порат өвләт торың аты вәслум, хоты йивныл аны яктуңкв рөви. Ләввөсум, карагач йив сака тәк, ос тйвре сака нәтнәг сухаты, тав туп Башкирият яныгми.

Ам ты тәла тәра-паттыслум, аны та мәныл ам аныг пәртыг сартым йивохсал тәтавем. Ты пәртыт осытаныл 3-7сантиметраг өлы, палытаныл ос 2-3 мөтра. Мәниг ты пәртыт амти сартыанум, тувыл сәвсыр аныт, хүл яктын пәртыт та вәрөгум. Төва порат ос торумыт пәрт тармыл яктөгум.

Ты элы-пәлт ам сәвсыр пасаныт, уласыт вәрсум. Акв порат пасаныл вәрылтавөсум. Нәңк осың пәртыг сартвес, та пәртытныл хоса пасан вәруңкв ләввөсум. Нәңк – ты сака тәк йив. Та вәрум пасанум хөт мөтра палытә өлыс, та

тәрвитә. Мән нила хөтпа таве юв тұлыслүв. Сака нәтнә пасан тәлыс, кол кұщай мәнав маттем та эсгыстә.

Титах-хүрмах тәл ювле хультум порат кол үнттуңкв вөввөсум. Норыт Томскийобласьтнылүсувн тотвөсыт. Та мāt яныг ос қарыс йивыт яныгмөгыт. Аномн нила хөтпа нәтсыт. Кол кұщай ләвыс, сәграпыл вос сәгрилум, ам сәгырхатасум, хумыт ос норыт пинсаныл. Акв пәлә нилахуйплов метра өлыс, мөт пәлә – онтоловхуйплов метра. Тамле ты яныг кол-капай мән та үнттыслүв. Хөт этпостем тот рүпитасүв, та әстлыслүв.

Аны ты йист кол үнттын мәгыс манос матыр пормас ёргын мәгыс сәвсыр инструмент өлы. Ам рүпитан колнакумт маныр эри, пуссын өлы,

пуссын өныщәгум. Эквманн ос агимн нәтуңкв патвөсум, ты элы-пәлт ам хөтал палыт рүпитәгум, моц лявыльттавем. Аны тай тән тәнти аномн нәтуңкв сака кәсащәг. Ам аныт ёргөгум, тән ос вөил нумыл сартыанән, ёмащакв щөпитыянән.

Дмитрий Геннадьевич ләвыс, тав Свердловский область Алапаевск үст самын патыс, тот яныгмас. Ляпа рүтанә пуссын тот өлзәгыт. Мәньлатыг өлме порат тән юртәнтыл потыртахтасыг, хотталы мөт мән минуңкв эри.

Лангепас үсн та ёхтысыг, тав ләккарыт мәшинал тотыглаңкв патсанә. Ты ләккарыт руц ләтңыл «реанимационный бригадаг» ләвавет.

Хум ләвыс, тот рүпитаңкв тавән сака мұстыс, такви пөхан минас ос хөнтлын мән ялыс. Ты урыл тав тох ләвыс: «Тув ялмум мәгыс аны щар мөт щирыл номсахтым өлзәгум. Тамле яныг пилыщма та вәслум. Ос тох ләвөгум, хотыют аны тот өлы, хотыют тув ялыс, тән мāk тәксар хумыт».

Хум хөтпат янытлан хөтал кастыл мән тавән ләвөв – сәв тәл пустагыл элалы вос өлы, нэматыр лүль вәрмаль өлупсатәт ул вос ёмты, пус кәт, пус ләгыл.

Валентина ВАСИЛЬЕВА

Хум мӕхум янытлавёсыт

Кӕсың тӕл рётың юсвой ӕтпос оигпан порат мӕн хум мӕхманув янытлыянүв. Ты накт пӕвлың миркол ос школат рупитан мӕхум акван-юрщхатым акв мероприятие вӕрыгласыт. Тох рётың юсвой ӕтпос 15 хӕталӕт клуб-колт хӕнтлан мӕт ӕлум хум мӕхум ос школат ханищтахтын хум нӕврамыт мӕгыс янытлан вӕрмаль ӕлыс.

Афганец хум янытлаве

Хулумсунтың школат кадетский классыт ӕлнӕныл сӕв тӕлыг ӕмтыс. Рётың юсвой ӕтпос 17 хӕталӕ – кадетыт хӕтал. Таимӕгыс кадетыг ӕлнӕ пыгрищит, хӕнха сӕв мӕт ӕлымыт таквитӕ суссылтаңкв: ӕмщакв ханищтахтуңкв, школат ӕлнӕ мероприятиян ялантаңкв ман сӕвсыр каснӕ мӕт касуңкв, тамле нӕврамыт янытлан пӕсыл ос грамота-нӕпакыл майвёсыт.

Тувыл яныг хум мӕхум янытлавёсыт. Ты тӕл 35 тӕлыг ӕмтыс, хумыс Афганистан мӕт хӕнтлан мӕныл ӕстысыт. Рётың юсвой ӕтпос 15 хӕталӕ – армият ӕлум хӕнтлаңкв кётсым хум мӕхум ювле вӕнтлуптым хӕталаныл. Та хӕтал хӕнтлан мӕт ӕлум арыгталам войска

граница ӕлтта ювле тотвёсыт, ос та хӕталныл хӕнтлан мӕныл та пӕйтсыт. Хулумсунт пӕвылт тув ялум нила хум хӕтпа ӕлы, ты хӕтал тӕн пӕссын мӕталил мӕйлуптавёсыт.

Рётың юсвой ӕтпос 23 хӕталӕ хум мӕхум янытлан хӕталыг ловиньтаве. Ты урыл Чечня мӕт ос Таджикистан мӕт ӕлум

Кадетыт янытлавет

хум мӕхманув ты хӕтал пуссын сценан вӕвыглавёсыт, пуссын янытлан нӕпакыл майвёсыт. Тувыл ань ты хӕталыт СВО мӕт хӕнтлан хумыт ӕс пуссын кӕстувёсыт ос янытлан нӕпакыл майвёсыт.

Ань ты йист, ты хӕтал кӕсың хум хӕтпа, кӕсың хум нӕврам ты хӕтал янытлаве. Вӕим, кӕсың колт кол ӕргалан хӕтпа ӕлы: ман ӕпа, ащӕйка, аки, ман ӕщ, ман ягпыг, ман ӕпши, кӕсың хум хӕтпа такви колӕ, такви мӕтӕ ӕргалытӕ ос вуянтытӕ. Ӕлнаң тамле хӕнт вӕрмаль ул вос паты, школат сӕв ты урыл потыртаве. **Г.В. Третьякова** школаң

кӕщай нӕ тох лӕвыс:

– Мӕн хӕнтлан кастыл хунь самын патсӕв, мӕн ӕмщакв ӕлнӕ мӕгыс, сӕтыңыг ӕлнӕ мӕгыс ӕлӕв. Таимӕгыс ты школат тамле кадетский вӕрмаль вӕрим ӕлы. Кадет – ты хум хӕтпа, ӕтӕ нас хум хӕтпа, ты вӕщкатыг, сӕрӕрыг ӕлнӕ хӕтпа. Пуссын вӕщкатыг ӕлуңкв ке патӕв, ӕлаль тамле хӕнт вӕрмаль ат ӕмты.

Ты сӕль щар мӕк вӕщкат ӕмас лӕтңыт. Хум мӕхманув вӕщкат ӕлум-хӕласыг вос ӕлӕгыт, хӕнтлан вӕрмаль тӕл пуштагыл вос ӕлӕгыт.

Анна АЛГАДЬБА

Кадетыг ӕлнӕ пыгрищит

Лүймә сәрипос
(Северная заря)
№ 4 (1310), 22.02.2024
Соучредители
Дума, Правительство
ХМАО – Югры
Издатель
Департамент внутренней
политики
ХМАО – Югры

Редакция
ВРИО главного редактора –
Рагимова Н.В.
Телефон (3467) 33-24-02
Заместитель главного редактора –
Кондина Г.Р.
Телефон (3467) 33-22-72
Ответственный секретарь –
Узель В.В.
Телефон (3467) 33-23-09

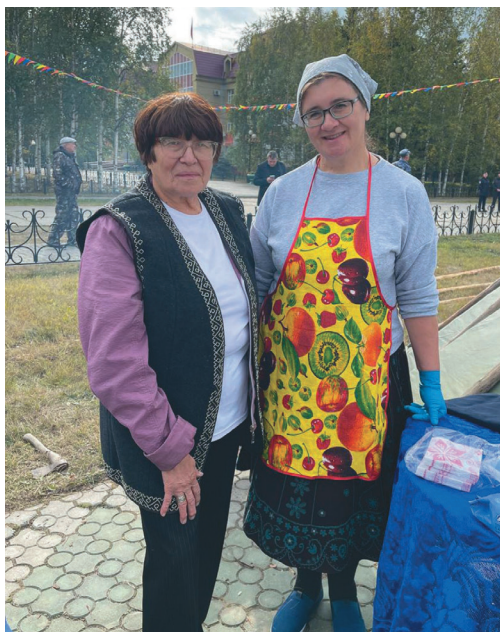
Адрес редакции и издателя:
628011, г. Ханты-Мансийск,
ул. Комсомольская, 31
тел./факс (3467) 33-17-52
E-mail: gazeta@khanty-yasang.ru
Газета размещена на сайте
www.khanty-yasang.ru
Отпечатано:
ООО «Новости Югры-
Производство» г. Сургут,
ул. Маяковского, д. 14.

Индексы 04399, 54399
Тираж 1710 экз.
Заказ 729
Цена свободная
Мнение авторов
публикаций не
обязательно отражает
точку зрения редакции.
Газета зарегистрирована
Управлением Федеральной

службы по надзору
в сфере связи,
информационных
технологий и массовых
коммуникаций
по Тюменской области,
ХМАО-Югре и ЯНАО.
Свидетельство
о регистрации
ПИ №ТУ 72-00795
от 23 января 2013 г.

12+

Колтаглум ёт Эрнэ рупата вәрёв

О.К. Филиппова Лина агитэ ёт

Хальүст «Элаль» намба сосса мир предприятаят Ольга Константиновна Филиппова пуңкоты, тән щёмьяныл ёт 1998 тәл пәсыл рупитаңкве Өвылтахтасыт. 2012 тәлт «Сөрни сэй» намба үщлахтын мә вәрсыт.

«Сөрни сэй» сака нётнэ вөр мät Өлы, тэлы порат мähум сыпныл ёлалы тахсункве, атың хул исмит тэпьялаңкве ёхталэгыт, ты мә Хальүсныл 3 арыгкем вёрыстат Өлы. Ам таве вәрнэ рупататэ урыл китыгласлум:

– **Ольга Константиновна, «Элаль» предприятаят ос «Сөрни сэй» үщлахтын мät манхурип рупата вәрэгын?**

– «Элаль» намба предприятые сака сав тәл рупиты, ты тәл 26 тәлув төвлы. Мән сувенирыт, кәтыл пормасыт вәрёв, ёрнкол пантнэ мähгыс парщин юнтэв ос мүйлуңкве ёхталан мähум мähгыс кәс вәрёв.

Сав тәл мән Ханты-Мансийск үст рупитасүв, савсыр мөт үсытын ялсүв, мирн сосса мähум Өлупса урыл потыртасүв.

2003 тәлт Ханты-

Мансийск үст Өвыл щёс биатлон каснэ яныг вәрмалы Өлыс, савсыр мөт хөн мähныл ты үсн касуңкве мähум ёхталасыт, сав мүй хөтпат Өлыс, биатлонный центр Өлнэ мät мән ёрнкол түщтыгласүв, мүй мähум сувенирыт ёвтсыт, хул исмитыл ос исум щәил айтсанүв. Та юи-пәлт кәсың тәл сав районитныл мähум ёхталаңкве патсыт.

Лов тәл сыс мән та каснэ мät акваг рупитасүв, тувыл мән колтаглыл мәнки рупитаңкв патсүв. Мән ос китыт рупата Өньщёв, «Сөрни сэй» намба үщлахтын мät рупитэв. Мүй мähум сосса мирыт культура ёт вайхатэгыт.

– **Мүй хөтпат үщлахтын мähгыс манхурип кәс «Сөрни сэй» мät щёпитэгын? Сав мähум ёхталэгыт?**

– «Сөрни сэй» пәвыл 2012 тәлт рупитаңкве Өвылтахтас. Савсыр суссылтапыт сунсуңкве рөви ос пёс йис порат хумыс сосса мир Өлыс, мән палтув акв хөтал сыс щёмьял Өлуңкве рөви. Анна Митрофановна Конькова «Сказки бабушки Аннэ» хансум мөйтэ щирыл няврамыт ёт спектакль щёпитэв ос суссылтэв, сәңквилтапыл ёнгуңкве ханищтыянүв.

Мән палтув мәщтыр хөтпат ёхталэгыт, мүй хөтпат хул сов тынтлэгыт ос тучаң хурыг юнтэгыт, сәсныл савсыр хусапыт вәрёгыт, мähныщи ос ханты нуйсахи йинуңкве ос хорамыл юнтуңкве ханищтавет, аканит ос савсыр сувенирыт вәрёгыт. Мән атың сәлы нёвиль ос хул исмит пәйтэв, нянь вәрёв, пәйтым пил ёт щәил айтиянүв.

Тэлы порат мән лүймәвт сака ащирмаң кос, ос ёмас, нётнэ пора. Хунь мән мävн мүй мähум ёхталэгыт, тән тыт сака щәгтэгыт. Түйтың ййвыт ос лүй вөт мәнки хөта-

лув тамле хурипаг Өлы. «Сөрни сэй» намба мät сып Өлы, кәминьт, пувыр ватрушкат ос тюбингыт мähманув тыт виңкве вёрмёгыт ос сыпныл тахсункве.

Үщлахтын мән сав мähум ёхталы, мөт хөн мät Өлнэ хөтпат Өс Өлыс. Мән предприятаяв сосса культура мähгыс үргалан ос Эрнэ тәла вәри, няврамыт ос мähнылат хөтпат тәнки культураныл ос щәнй ләтчаныл вос вәганыл ос Элалы вос тотыаныл.

Мән, редакцият рупитан хөтпат, Ольга Константиновна ос тав щёмьятэ яныг пүмащипа ләтңыл ләвилүв, нән яныг вәрмалы сосса культура мähгыс вәрэгын, Хальүс районын мүй мähум ёхталаңкве ос үщлахтуңкве сака эруптэгыт. Нән тәлан сав тәл Элалы вос рупиты, «Сөрни сэй» пәвылн сав мähум вос ёхталэгыт. Төрүм ёт, Отыр ёт вос Өлэгын!

Оксана АЛБИНА